

EUROOPA SISEARHITEKTUURIÕPPE HARTA 2013

ECIA

EUROOPA SISEARHITEKTIDE NÕUKOGU

WWW.ECIA.NET

Sisukord

1 SISSEJUHATUS

2 SISEARHITEKTUURI MÄÄRATLUS

3 SIHID JA EESMÄRGID

4 SISEARHITEKTIKUTSE OMANDAMINE

5 ÕPPEPROGRAMMI ÜLESEHITUS

6 TEADMISED, OSKUSED JA PÄDEVUSED

Lisad

A ECIA üldinfo

B Allikad ja lisamaterjal

Töörühma liikmed ja kolofoon

Märkus sõnastuse kohta

Hartas kasutatakse termineid „sisearhitekt” ja „sisearhitektuur” enamikus Euroopa riikides kasutatava ameti üldnimetusena. Mõnes Euroopa riigis (Saksamaa, Holland) on ametinimetuse „sisearhitekt” kasutamine piiratud. Teistes riikides (Suurbritannia, Itaalia) on piiratud ametinimetuse „arhitekt” kasutamine koos kõigi eesliidetega. Nendes riikides viidatakse sellele ametile üldiselt kui „sisekujundajale” ja vajaduse korral tuleb „sisearhitekti” ja „sisearhitektuuri” asemel lugeda „sisekujundaja” ja „sisekujundus” või vastupidi.

1. SISSEJUHATUS

Sisearhitektuuriõppe harta on mõeldud sisearhitektuuri alal töötajatele ja haridusasutustele alusmaterjaliks, mille põhjal sõnastada sisearhitektuuriõppe eesmärgid ja ulatus ning kirjeldada vajalikke ametialaseid oskuseid.

Dokumendi esimese versiooni, „Sisearhitektuurihariduse Euroopa harta” allkirjastasid ja avaldasid 2000. aastal Euroopa sisearhitektide nõukogu (ECIA) liikmesorganisatsioonid. 2004. aastal leppisid ECIA liikmed „Sisearhitektuurihariduse Euroopa harta” põhjal kokku ühistes sisearhitektidest liikmete vastuvõtustandardites. Selle tulemusel loodi ka toetajaliikme staatus välismaal töötavate, õpetavate ja õppivate sisearhitektide jaoks.

2007. aastal allkirjastasid ja avaldasid ECIA liikmesorganisatsioonid esialgse harta täielikult redigeeritud versiooni. Praeguse „Sisearhitektuuriõppe 2007. a Euroopa harta” eeskujuks oli Bologna deklaratsioon¹ ning aluseks riiklikud ja rahvusvahelised standardid ja kokkulepped sisearhitekti ja sisekujundaja ameti omandamise kohta. 2009. aastal tutvustas ECIA sisearhitektuurikursuste üleeuroopalise tunnustamise kava, mis tagaks haridusasutustele ja õppekava lõpetanutele „Sisearhitektuuriõppe Euroopa harta” alusel rahvusvahelise tunnustuse.

Harta 2013. a redaktsioonis on algne eesmärk kirjeldada ametisse asumiseks vajalikke oskusi samaks jäänud. Teed asjakohaste teadmiste ja kogemuste omandamiseks on lihtsustatud, sest välja on töötatud kolmeosaline koolituskava. 1. ja 2. osas, mis selles dokumendis kuuluvad hariduse alateema alla, kirjeldatakse akadeemilise õppe käigus omandatud. 3. osas, mille alateemaks on praktika, käsitletakse ametialaste praktiliste kogemuste omandamist koolivälise juhendaja käe all. Akadeemilisele haridusele ja praktikale kokku viidatakse kui õppele, mis tähistab kogu õppetundide ja praktika käigus omandatud sisearhitekti pädevust.

¹ Bologna deklaratsioon on 1999. aastal vastuvõetud Euroopa haridusministrite ühisdeklaratsioon

2. SISEARHITEKTUURI MÄÄRATLUS

1983. aastal sõnastas rahvusvaheline sisearhitektide ühendus (IFI) sisearhitekti määratluse järgmiselt.

„Haridusest, kogemustest ja rakendusoskustest koosneva kvalifikatsiooniga professionaalne sisearhitekt/-kujundaja on võimeline kandma järgmist vastutust: ta teeb kindlaks sisekeskkonna funktsioonide ja kvaliteediga seotud probleemid, uurib neid ja leiab neile loovad lahendused;

ta osutab siseruumidega seotud teenuseid, kaasa arvatud programmeerimine, kujunduse analüüs, ruumiplaneering, esteetika tagamine ja töö ülevaatus objektil, kasutades selleks erialaseid teadmisi siseehitusest, ehitussüsteemidest ja -komponentidest, ehituseeskirjadest, seadmetest, materjalidest ja sisustuselementidest;

ta koostab siseruumi kujunduse jaoks skeeme, jooniseid ja dokumente, et parandada üldsuse elukvaliteeti ja kaitsta inimeste tervist, ohutust, heaolu ja keskkonda.”¹

Sisearhitekti amet on klassifitseeritud ISIC² ja NACE³ klassifikatsioonisüsteemides, kus sisearhitekti osutatavaid teenuseid on kirjeldatud järgmiselt:

„Tööstusala peamised tegevusvaldkonnad on siseprojektide kavandamine, kujundamine ja haldamine, nii et need vastaksid inimeste füüsilistele ja esteetilistele vajadustele, võttes ühtlasi arvesse ehitusseadustikku, tervise- ja ohutuslaseid määruseid, liiklustrajektorid ja korruseplaanid, mehaanilisi ja elektrisüsteeme ning sisekujunduselemente ja mööblit. Sisekujundajad ja sisekujundusnõustajad kujundavad majutus-, tervishoiu- ja ametiasutusi, kaubandus- ja äripindu ning eluruume.”⁴

Sisearhitektiõppe eesmärk on valmistada ette professionaale ühiskonnas ülalnimetatud ülesannete täitmiseks. Selle eelduseks on loovus koos meetoodiliste ja funktsionaalsete teadmistega ning aluseks teadmised konkreetsete humanitaarteaduslike, rakendusteaduslike ja tehniliste valdkondade kohta.

¹ Redigeeritud versioon IFI veebilehelt www.ifeworld.org, 2012

² ISIC, rahvusvaheline majanduslike tegevusalade tüüpklassifikatsioon, 4. versioon, 2008. ÜRO statistikakomisjon

³ NACE, Euroopa Ühenduse majanduse tegevusalade klassifikaator, EÜ määrus nr 1893/2006

⁴ Allikas: NAICS, Põhja-Ameerika majanduslike tegevusalade klassifitseerimissüsteem 2012, kood 541410

3. SIHID JA EESMÄRGID

ECIA harta siht ja eesmärk on loetleda oskused ja väljaõpe, millega kvalifitseeritud töötaja suudaks pädevalt sisearhitektuurialaseid tööülesandeid täita, ning anda seeläbi haridusasutustele suunised õppekavade väljatöötamiseks.

Sisearhitektiõpe peaks tagama, et kvalifitseeritud töötaja on sisearhitektuuri vallas pädev, mis tähendab, et ta tunneb tehnosüsteeme ja tehnilisi nõudeid; oskab kaitsta tervist, ohutust ja ökoloogilist tasakaalu; mõistab sisearhitektuuri kultuurilist, intellektuaalset, ajaloolist, sotsiaalset, majanduslikku ja ökoloogilist konteksti; ning tajub sisearhitekti rolli ja vastutust ühiskonnas.

Sisearhitektuuri õppekava eesmärk on arendada üliõpilase taju, teadmisi, intellekti ja oskusi, mis kõik kokku annavad talle võime siseruume kujundada ja kavandada. Õppekava paratamatu jagamine eri teadmishaldkondadeks ja sealt edasi kursusteks, aineteks või teemadeks tekitab kava killustumise ohu, nii et domineerima hakkavad teatud eriala ja taustaga õppejõudude isiklikud arusaamad ja paradigmad. Sisearhitektuurikursus tuleks organiseerida nii, et üksikud õpetatavad ained ja uurimistegevus oleks üksteisest sõltuvad ja omavahel põimunud.

Koolid erinevad selle poolest, kui suurt tähelepanu pööravad nad kindlatele teadmistele ja oskustele ning nendega seonduvatele kursustele ja ainetele. Bakalaureuse- ja magistriõppe raames ei saa ühtmoodi põhjalikult käsitleda kõiki spetsiifilisi pädevusvaldkondi, teadmisi ja oskusi, kuna samal ajal tuleb tegeleda aeganõudva üldesteetilise arenguga. Kuigi mõni inimene võib soovida töötada n-ö laia profiiliga, ei pääse enamik tänapäeval enam teatavast spetsialiseerumisest, eriti kui tegemist on kõrgema taseme õppega. Kohustuslikke ja valikaineid saab kombineerida just riikide vajadustest ja võimalustest lähtuvalt. Mõni kool võib rohkem rõhku panna sisekujunduse kontseptuaalsele küljele, samas kui teistes keskendutakse ruumilisele ja arhitektuurilisele kujundusele, seades fookusesse ehitusdetailid ja tehnilised näitajad. Rõhuasetus sõltub eri riikides sisearhitektuuri rollist ja sisearhitektide tööülesannetest. Kutse kui sellise roll üldiselt on katta kõik planeerimise ja kujundamisega seotud tegevused ja nendeks vajalikud oskused.

Ehitus on üleilmne tööstusala, mis mõjutab kõiki arhitektuurivaldkondi. Sisearhitektuurialane haridus peaks andma inimesele tööalased oskused, mis on piisavalt paindlikud ja seega rahvusvahelises kontekstis eri karjäärivõimalustele ülekantavad.

Õppe põhieesmärk on välja arendada tugevad individuaalsed oskused, mida toetavad tehnilised, kultuurilised ja kriitilised kursused. Iga sisearhitektuurikooli ülesandeks jääb koostada „Sisearhitektuuriõppe Euroopa hartas” toodud üldraamistikule toetuv konkreetne õppeprogramm.

4. SISEARHITEKTIKUTSE OMANDAMINE

4.1 Sisearhitektiõpe peab tagama, et omandatakse vähemalt võime kujundada esteetiliselt, funktsionaalselt ja tehniliselt vastuvõetavaid siseruume.

4.2 Seega tuleb õppe käigus omandada järgmised oskused:

- a. kriitiline arusaam sisearhitektuuri ajaloost ja teooriast, arhitektuurist ja seotud kunstivaldkondadest, tehnoloogiatest ja humanitaarteadustest;
- b. asjakohased teadmised sisearhitektuuri ja arhitektuuri disainimeetoditest;
- c. inimest ja ruumi siduvate objektide disainimise oskus;
- d. asjaomased teadmised ja arusaam ehitus- ja viimistlusmaterjalide omadustest;
- e. leidlikkus ja oskus kaasata inimese ja ruumi vahelised suhted kujundusprotsessi, kohandades disaini inimese vajadustele ja nõudmistele ning arvestades samas ka keskkonnaeetikat;
- f. asjaomased teadmised ning ehituskonstruksioonide ja tehnosüsteemide sügavam mõistmine;
- g. asjaomased teadmised teguritest, mis kaitsevad ja edendavad hoonete ja siseruumide kasutajate ohutust, tervist ja heaolu, ning asjaomastest seadustest ja määrustest koos eeltoodu sügavama mõistmisega;
- h. sisearhitekti kutse ja ühiskondliku rolli sügavam mõistmine ning teadmised kutse-eeetikast;
- i. asjakohased teadmised kujunduse ja kujundustööde korralduslikest, rahalistest ja õiguslikest aspektidest;
- j. kujundaja tehnilised oskused, mis aitavad täita siseruumide kasutajate nõudmisi, pidades kinni eelarve piiridest, ehitusseadustikust ja teistest määrustest;
- k. suutlikkus anda kujundusideid edasi kõne, kirja ja piltide kaudu;
- l. arusaam uurimismeetoditest ja projekti ettevalmistamisest ning suutlikkus uurimistööd kavandada ja ellu viia;
- m. asjaomased teadmised menetluskäikudest ja otsustusprotsessidest ning nende sügavam mõistmine.

5. ÕPPEPROGRAMMI ÜLESEHITUS

Vastuvõtunõuded kursustele õppima pääsemiseks

Sisearhitektuurikursustele võtavad koolid enda määratud erialal bakalaureusekraadi omandanud ülikoolilõpetanuid või eritingimustel gümnaasiumi lõputunnistusega koolilõpetanuid.

Kandidaadi vastuvõtmiseks hinnatakse tema üldhariduse taset, motivatsiooni ja erialast sobivust sisearhitektuuriga tegelemiseks. Hindamine võib toimuda haridusasutusse vastuvõtmise ajal ja/või esimesel õppeaastal.

Akadeemilise õppe ja praktika nõuded

ECIA on sisearhitektide õppes määratlenud kolm taset, mis peavad tagama ametisse sobivuse, nagu on kirjeldatud harta 4. peatükis.

1. osa	Minimaalselt 180 EAP-d	Vähemalt kolm aastat täiskoormusega õppes ülikoolis või võrreldavas haridusasutuses. Õppekava põhiosa moodustab sisearhitektuur ja selles peavad olema võrdväärset esindatud sisearhitektuuri teoreetilised ja praktilised küljed; garanteeritud on harta 6. peatüki 1. osas sätestatud teadmiste ja oskuste omandamine.
2. osa	Minimaalselt 60 EAP-d	Vähemalt üks aasta täiskoormusega õppes ülikoolis või võrreldavas haridusasutuses. Õppekavas peavad olema võrdväärset esindatud sisearhitektuuri teoreetilised ja praktilised küljed; garanteeritud on harta 6. peatüki 2. osas sätestatud teadmiste ja oskuste omandamine.
3. osa	Minimaalselt üks aasta, kui kogutud on 300 EAP-d, kaks aastat, kui kogutud on 240 EAP-d	Kutseõpe või praktika, mida juhendab kvalifitseeritud juhendaja ja mis on dokumenteeritud, nii et see kajastaks harta 6. peatüki 3. osas sätestatud kogemusi.

Märkus. 1. osa ja 2. osa võib kombineerida üheks 4–5-aastaseks täiskursuseks.

Elukestev õpe

Sisearhitektuuriharidust ei tohiks pidada lõplikuks protsessiks, vaid sisearhitekt peaks üles näitama positiivset suhtumist elukestvasse õppesse. Selleks et hoida end kursis uute tehnikate, töömeetodite ning muutlike ühiskondlike ja ökoloogiliste oludega, peab sisearhitekt „püüdma pidevalt erialaseid teadmisi ja oskusi edasi arendada. Ta võtab vastu vaid neid töid, mida ta on suuteline pädevalt täitma.”¹ ECIA soovib liikmesorganisatsioonidel toetada pidevat ametialast arengut kui üht eeltingimust ametiliidu liikmestaatuse hoidmiseks. Pidev ametialane areng ei tähenda ametlikku haridust kõrgema kraadi saamiseks, vaid elukestvat õpet, mis tagab sisearhitekti teadmiste ja oskuste

säilimise, paranemise või laienemise. „Pidev õpe ja koolitused garanteerivad, et õpingud lõpetanud inimesed saavad end kursis hoida ametialaste muutustega, olles nii võimelised ohutult ja tulemuslikult oma tööd tegema.”²

Kvaliteedikontroll

Õppekavade kvaliteedi tagamiseks peaks haridusasutus rakendama pideva kvaliteedikontrolli süsteemi. See peaks olema ametlik ning töötajatele, tudengitele ja asjaomastele huvirühmadele arusaadav. Üheks kvaliteedisüsteemi osaks peaks olema kaebuste esitamise võimalus.

Kraadid ja kraadiõppeprogrammid peavad olema kvalifitseeritud ja akrediteeritud ametlike riiklike ja rahvusvaheliste standardite kohaselt.³

Akrediteerimine tagab kvaliteedi nii uute kraadiõppeprogrammide käivitamisel (ennetav kontroll) kui ka käimasolevate seiramisel (jooksev kontroll). Riiklike standardite järgi võib ametlik akrediteerimine käia süsteemi või programmi kohta.

ECIA soovib akrediteerimisprotsessi ekspertidena kaasata õppeasutuste ja ülikoolide tunnustatud esindajad ja kutseala esindajad.

Lisaks ametlikule riiklikule akrediteerimisele on ECIA loonud tunnustusprogrammi, mille käigus hinnatakse ja tunnustatakse sisearhitektuurihariduse Euroopa harta rakendamist õppekavas ja õpiväljundites. ECIA tunnustus hindab õiglaselt ja võrdväärselt erineva kultuuri- ja haridustaustaga Euroopa riikide kursuseid ja diplomeid. Hindamine on ainulaadne võimalus võrrelda kooli õppekava rahvusvaheliste standardite ja heade tavadega ning arutleda kava üle valdkonna tunnustatud ja sõltumatute ekspertidega. Lisainfot leiab ECIA tunnustusprogrammi voldikust ja aadressilt www.ecia.net.

¹ ECIA sisearhitektide näidiskäitumiskoodeks ja kutse-eetika, lõige 1.2. Vastu võetud üldkogul Rootsis Malmös 2005. aastal

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta, artikli 22 punkt b

³ „Standards and Guidelines for Qualification Assurance in the European Higher Education Area”, kõrghariduse kvaliteedi tagamise Euroopa võrgustik (ENQA), 3. trükk, 2009

6. TEADMISED, OSKUSED JA PÄDEVUSED

Kutsealal tööle asumiseks vajalike teadmiste omandamine, nagu on loetletud harta 4. peatükis, hõlmab järgmisi akadeemilisi ja praktilisi õppeetappe. Euroopa haridusasutused pakuvad laia valikut sisearhitektuurikursusi, mis erinevad sisu, kestuse ja taseme poolest. Selles peatükis kirjeldatakse teoreetiliste teadmiste, oskuste ja pädevuste ning kutsealase praktika taset, mis võimaldab sisearhitektil sõltumatult ja enesekindlalt enda kanda võtta tööülesandeid valitud arhitektuuri- või kujunduserialal.

Akadeemilised kriteeriumid, mida väljendatakse õpiväljunditena, on 1. osa (tüüpiline kraad: bakalaureusekraad humanitaarias või teaduses, minimaalselt 180 EAP-d) ja 2. osa (tüüpiline kraad: edasijõudnud bakalaureusekraad, magistrikraad humanitaarias või teaduses, lisaks minimaalselt 60 EAP-d) puhul erinevad. Õpiväljunditeks on kognitiivne pädevus (teadmised = *savoir*), funktsionaalne pädevus (oskused = *savoir faire*) ning sotsiaalne ja metapädevus (pädevus = *savoir être*). 1. osa õpiväljundid on jagatud üldkriteeriumideks ja erialapõhisteks kriteeriumideks, et teadmisi saaks omandada ka seotud erialadelt, näiteks arhitektuurist, disainist või kujutatavast kunstist, ning teatud määral ka ärialalt, humanitaarteadustest, sotsioloogiast, kultuuriuuringutest jm. Üldkriteeriumide eeskujuks on üldise disainihariduse Dublini deskriptorid.

Õppekavas eri õpiväljundite eest antavad ainepunktid (EAP-d) määravad haridusasutuse profiili ja need jäävad seega (riiklike suuniste ja seaduste ulatuses) kooli otsustada.

3. osas kirjeldatud kutsealaste kogemuste omandamise üle peab arvestust kandidaat ja seda jälgib tema juhendaja.

1. osa. Üldkriteeriumid

1. osas kirjeldatud haridusega akadeemilise disainiõppe lõpetanu omab järgmisi teadmisi ja oskusi.

1. osa Teadmised

- Üldteadmised ja arusaam kujunduse, interjööri, sisustuse, arhitektuuri ja lähedaste kunstialade, tehnikate ja humanitaarteadustega seotud ajaloolistest ja tänapäevastest suundumustest ja teooriatest
- Arusaam kujunduselementidest ja -põhimõtetest
- Üldteadmised ja arusaam kasutusotstarbe ja inimeste nõudmistega seotud materjalidest, ruumist ja tehnilistest omadustest
- Teadmised ja arusaam joonistamis- ja kujutamistehnikatest
- Üldteadmised ja arusaam projektijuhtimisest, prognoosimisest, eelarvestamisest, koordineerimisest, ajaplaneerimisest, kavandamisest ja töövõtu haldamisest

1. osa Oskused

- Võime visuaalses ja ruumilises vormis kriitiliselt ja analüütiliselt mõelda
- Loov mõtlemine (väljendab originaalselt ja detailselt erilaadseid ideid, lähenemisviise ja kontseptsioone)
- Võime omandada pidevalt uusi teadmisi, süvaarusaamu ja oskusi kujunduse, tehnoloogia ja

	<p>humanitaarteaduste vallas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktiivse kuulamise oskus, mis aitab nõudmisi ja vajadusi tulemuslikult tõlgendada • Kriitiline lähenemine enda töömeetoditele, -protsessile ja disainitulemustele • Oskus enda tööd dokumenteerida ja säilitada
<p>1. osa Pädevused</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Võime panna tähele ühiskondlikke arengusuundi ja trende • Võime mõista ning loovalt ja konstruktiivselt kasutada kunsti- ja kujunduspõhimõtteid ja paigutada need laiemasse kultuuri- ja ühiskondlikku konteksti • Oskus koostada projekte ettenähtud mõõtkavas • Võime mõista töö meeskondlikku olemust ning kanda teadlikult ja lugupidavalt hoolt kujundus- ja tootmisprotsessi eri rollide, vastutusvalade ja huvide eest • Oskus viia kujundusprotsess disaineri ja kliendi ühistööna tulemusliku lõpuni • Oskus väljendada oma mõtteid esitlustes ja kriitikat tehes selgelt ning visualiseerida kontseptsioone

1. osa. Erialapõhised kriteeriumid

Lisaks ülaltoodud üldkriteeriumidele on 1. osas viidatud sisearhitektuurihariduse omandanul järgmised teadmised ja oskused.

<p>1. osa Teadmised</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Arusaam inimkäitumise teooriatest ja ergonoomikast, ülddisainist ja inimteguritest. • Arusaam ja teadmised ruumilise (kolmemõõtmelise) disaini elementidest ja põhimõtetest • Teadmised värvuste, valguse, akustika ja tajudega seotud põhimõtetest, teooriatest ja süsteemidest • Üldteadmised ja arusaam ehitus- ja sisustustoodetest, materjalidest, viimistlusvahenditest, hooldusest, säästlike ehitusviiside kontseptsioonist ja ökoloogilistest teguritest • Üldteadmised ja arusaam staatikast ja materjalide tugevuse teooriast • Üldteadmised mehaanilistest ja elektrisüsteemidest, mis tagavad inimeste mugavuse, tervise ja heaolu, ning nende süsteemide mõjust interjööri kujundamisele • Üldteadmised ja arusaam eeskirjadest, määrustest ja standarditest (sh ehitusseadustik), tuleohutuse ja päästega seotud põhimõtetest ja ligipääsuteedest ruumi planeerimisel
<p>1. osa Oskused</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oskus koostada ja mõista jooniseid ja spetsifikatsioone sisustuse, paigaldiste ja seadmete kohta • Oskus esitada värvi-, materjali- ja sisustusnäidiseid (nt prooviaalused, kollaažid, mudelid, digikujutised)

1. osa
Pädevused

- Oskus väljendada end selgelt spetsifikatsioonides, lepingutes ja teistes äridokumentides
- Võime teha kindlaks kliendi ja kasutaja vajadused ja nende reaktsioonid sisekeskkonnale
- Oskus koostada ja esitada eri mõõtkavas, eri keerukusastmega ja eri tüüpi sisekujundusprojekte ja -elemente mitmesugustes kontekstides, kasutades selleks eri vahendeid ja lähteülesandeid
- Oskus koostada kavandeid, mis vastavad kasutaja nõudmistele, asjakohastele kasutusstandarditele, tervise- ja ohutusnõuetele ning kohaldatavatele seadustele
- Oskus integreerida projekti füüsilisi nähtuseid (kuumus, niiskus, valgus, heli, õhk) ja teha koostööd spetsialistide ja töövõtjatega
- Ülevaatlilikud teadmised kutsealast, turust ja meediast

2. osa

1. osas nimetatud kriteeriumidele lisaks on 2. osa hariduse omandanul järgmised teadmised ja oskused.

2. osa Teadmised	<ul style="list-style-type: none">• Teadmised ja arusaam kutse-eeetikast ja eetika rollist sisearhitektina töötamisel• Teadmised ja arusaam keskkonnaeetikast ja säästlikkuse rollist sisearhitektina töötamisel• Konkreetsed teadmised ja arusaam infootsingust ja -analüüsist• Arusaam toote- ja materjalivalikust ning spetsifikatsioonidest, eeskirjadele vastavusest, ohutusest, ehitusstandarditest, pakkumisprotsessist, säästlikkussuunistest ja ülddisainist• Arusaam spetsifikatsioonidest, lepingudokumentatsioonist, pakkumisprotseduuridest, lubadest, projektijuhtimisest, töö üleandmisest ja lõpetamisest (tööde loend, kasutusjuhendid, garantiid)• Arusaam äriprotsessidest ja asjaajamisest (turundus, strateegia kavandamine, finantsjuhtimine), sertifitseerimisest, litsentseerimisest ja registreerimise nõuetest• Üldteadmised ja arusaam ehituse ja siseehituse õiguslikest külgedest ja määrustest• Teadmised ja arusaam hindamisprotsessidest (hindamine pärast hoone kasutuselevõttu, tootlikkus, pindala suhtarvud, hinnanguline eluiga)
2. osa Oskused	<ul style="list-style-type: none">• Oskus kasutada kujutlusvõimet, mõelda loovalt ja uuenduslikult ning luua juhtivat disaini• Oskus teha ametialast metodoloogilist uurimistööd• Võime uurida organisatsioonilisi ja muutusprotsesse• Teadmised ja oskus sõltumatult leida ja analüüsida andmeid ja nõudeid kasutusotstarbe kohta, sealhulgas ajaloolised, kultuurilised, aktuaalsed, psühholoogilised, funktsionaalsed, ergonoomilised ja tehnilised aspektid• Oskus uurida sensoorseid tajusid seoses interjööri ning ruumi funktsionaalsete ja emotsionaalsete aspektidega• Asjatundlikkus lepingudokumentatsiooni osaks olevate jooniste, graafikute ja spetsifikatsioonide koostamisel projekti ulatust ja katvust arvesse võttes
2. osa Pädevused	<ul style="list-style-type: none">• Arusaam inimkäitumise ja ehitatud keskkonna vahelistest suhetest• Teadlikkus kutse ja disaini positsioonist ühiskonnas ja vastutustunne selle ees• Arusaam professionaalse kujundusteenuse pakkumisega seotud rollidest, suhetest ja vastutusalast• Võime rääkida ja kõneleda kutseala piiridest ja väljakutsetest, enda lähenemisest, spetsialiseerumisest ja tehnilistest võimetest

- Globaalne vaatenurk ja lähenemine mõtlemisele ja probleemide lahendamisele (kujunduse puhul ollakse teadlik inimeste kultuurilistest ja sotsiaalsetest erinevustest ja suhtutakse neisse austusega; mõistetakse tegureid, mis mõjutavad üleilmset jätkusuutlikkust; mõistetakse maailmaturul disainiga tegelemise asjaolusid)
 - Võime hinnata disaini funktsionaalsust ja kunstilist väärtust, vaadelda ja põhjendada kujunduslahenduste sobivust projektile seatud eesmärkidega
 - Võime teha koostööd teiste disainerite ja teiste erialade spetsialistidega ning eri tasanditel suhelda ja läbi rääkida klientide ja teiste asjast huvitatud pooltega
 - Võime võtta enda kanda professionaali roll ülesannete täitmisel ja päringutele vastamisel
-

3. osa. Kutsealane kogemus

Lisaks 1. ja 2. osas loetletud akadeemilise kvalifikatsiooni omandamisele peab sisearhitekt läbima kutsealase praktika, mille käigus saadud kogemused annavad talle järgmised oskused ja arusaamad.

3. osa Kogemus

- Ametialane käitumine ja kutse-eetika; väärikus, erapooletus, usaldusväärsus ja viisakus, kutseliitude ja võrgustike roll jmt
- Hankimine, valimine ja õiguslik positsioon; pakkumine ja töövõtt, tasu arvestamine ja läbirääkimine, rollijaotus ja koostöö, valikukriteeriumid, lepingud ja tüüptingimused, vastutus ja kindlustus, autoriõigused
- Eelarvestamine ja kulude piiramine; arusaam kulutuste ja nendele vastava tulu suhtest, ehitusviisid ja erisugused lepingud, kulutuste, soovide ja mõjude tasakaalustamine
- Ehitusseadustik, õiguslikud eeltingimused ja menetlused; teadmised kehtivatest eeskirjadest ja määrustest ning arusaam asjaomaste poolte menetluste, seisukohtade ja vastutusala mõjust
- Spetsifikatsioonid ja pakkumised; arusaam lepingudokumentatsioonist kui kvaliteeditagatisest, toimivusnõuete tõlgendamine, kohandatavus, võrdväärus, kvaliteedi tagamine, garantiid ja õiguslikud aspektid, arusaam pakkumismenetlusest, arvestamine, koostöömeetodid, muudatused, hinnangud jmt
- Organiseerimine ja juhtimine; aja planeerimine, andmete säilitamine, kavandamine ja ülevaatamine, arusaam enda ja teiste erialade rollist, kvaliteedi tagamine, riskijuhtimine, määruste ja lubade kohaldamine, sise- ja välistegurid

Ametialaseid kogemusi võib omandada praktika käigus või töötades, aga see peab alati toimuma kvalifitseeritud juhendaja järelevalve all.

Kutsepraktika salvestatakse praktikapäevikus, mis esitatakse riiklikule kutseliidule ja/või teistele asjaosalistele.

Päevik peab sisaldama järgmist:

- praktika korraldus ja ülesehitus
- projektid ja sündmused ning neist saadud kogemused ja teadmised
- juhendaja(te) hinnangud ja soovitused
- lõpparuanne ja autori hinnang

Lisa A

ECIA ÜLDINFO

Euroopa sisearhitektide nõukogu on Euroopa sisearhitektide ja -kujundajate kutseorganisatsioone esindav ühendus. 1992. aastal asutatud ECIA esindab praegu 17 riiklikku kutseorganisatsiooni, millel on kokku enam kui 7500 praktiseerivast sisearhitektist koosnev liikmeskond.

ECIA on ühiseks platvormiks parimate ametialaste tavade ja teabe vahetamisel ning on kehtestanud liikmesorganisatsioonidesse kuuluvatele sisearhitektidele ühised hariduslikud ja kutsealased miinimumnõuded.

Euroopa sisearhitektide nõukogusse kuuluvate kutseorganisatsioonide eesmärk on luua võrgustik, mille abil saaks liikmestaatuses sisearhitekthe tunnustada kui kõrge eetikastandardiga kvalifitseeritud professionaale. Töötame selle nimel, et parandada ametialaseid oskuseid, ühtlustades selleks hariduslikke ja kutsestandardeid ning soodustades tudengite, õppejõudude ja spetsialistide vahetamist. Soovime, et sisearhitektuuri tunnustataks kui kultuurilise identiteedi ja ambitsioonide väljendust.

ECIA on sisearhitektide häälekandja Euroopas ja rahvusvahelisel tasandil, levitades arusaama, et see kutse mängib ühiskonnas ja majanduses olulist rolli.

ECIA eesmärgid on järgmised:

- toetada üldiselt sisearhitektuuri kui kutset;
- esindada riiklikke liikmesorganisatsioone Euroopa Liidus ja rahvusvaheliselt;
- soodustada õppe- ja uurimistegevust ning teadmiste vahetamist liikmesorganisatsioonide vahel;
- teha koostööd Euroopa haridusasutustega, kus pakutakse sisearhitektuurikursusi, et koostada, arendada ja hinnata õppekavasid parimate tavade ja kõrgete kutsestandardite alusel;
- soodustada ja toetada haridusalast teabevahetust liikmesriikide vahel;
- määratleda, soodustada ja saavutada liikmestaatuses sisearhitektide tunnustamine parimate kutsetavade ja haridusstandardite alusel.

ECIA liikmed:

AinB	Associatie van Interieurarchitecten van België - Association des Architectes d' Intérieur de Belgique asbl – Belgia
AIPi	Associazione Italiana Progettisti in Architettura di Interni – Itaalia
BDIA	Bund Deutscher Innen Architekten – Saksamaa

BÖIA	Bund Österreichischer Innenarchitekten – Austria
BNI	Beroepsvereniging Nederlandse Interieurarchitecten Holland
Bureau Architecten- register CFAI	Conseil Français des Architectes d'Intérieur – Prantsusmaa
CGDI	Consejo General De Los Colegios Oficiales De Decoradores Diseñadores De Interior – Hispaania
ESL	Eesti Sisearhitektide Liit – Eesti
FHI	Félag húsgagna- og innanhússarkitekta – Island
IDI	Institute of Designers in Ireland – Iirimaa
MIDA	Malta Interior Design Association – Malta
NIL	Norske interiør-arkitekters og møbeldesigneres landsforening – Norra
SIO	Sisustusarkitehdit Inredningsarkitekterna – Soome
Sveriges Arkitekter	Rootsi
SBID	Society of British Interior Design – Suurbritannia
VSI-ASAI	Vereinigung Schweizer Innenarchitekten/architektinnen Association Suisse des Architectes d'Intérieur Associazione Svizzera degli Architetti d'Interni – Šveits
ZPAP	Związek Polskich Artystów Plastyków – Poola

Lisa B

ALLIKAD JA LISAMATERJAL

„Sisearhitektuuriõppe Euroopa harta 2013” ei seisa üksi. Paljud organisatsioonid ja asutused nii riiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil töötavad selle nimel, et edendada sisearhitektuuri ja -kujunduse ning seonduvate ametite kvaliteeti ja selleks otstarbeks on avaldatud suur hulk artikleid, suuniseid ja standardeid. Osa neist artiklitest oli suureks abiks ka selle dokumendi koostamisel. Avaldame siirast tänu kõigi nende dokumentide autoritele ja väljaandjatele, kellega meil ei õnnestunud ise ühendust saada.

Soovitame kõigil huvilistel tutvuda järgmiste väljaannetega.

„Fachliche Standards für die Akkreditierung von Studiengängen der Innenarchitektur”, ASAP, 2000, 3. trükk 2004, saadaval ka inglise keeles.

www.asap-akkreditierung.de

Holland: „Ruimte voor Verdieping”, Platform Interieur, november 2008.

<http://www.hbo-raad.nl/images/stories/competenties/interieurarchitectuur.pdf>

Belgia (flaamikeelne osa): „Interieurarchitectuur”, Een onderzoek naar de kwaliteit van de academisch gerichte bachelor- en master opleiding Interieur-architectuur aan de Vlaamse hogescholen, juuni 2012.

http://search.nvao.net/files/5073e4bec3a13_rapport%20PHL%20ma%20Master%20of%20Science%20in%20de%20interieurarc

Itaalia reguleerimata ametite seadus: Professioni non regolamentate: Legge 14.01.2013 n° 4, GU 26.01.2013

<http://www.altalex.com/index.php?idnot=18000>

Hispaania kujundusalase kõrghariduse seadus: Contenido básico de las enseñanzas artísticas superiores de Grado de Diseño establecidas; cve: BOE-A-2010-895

<http://www2.fe.ccoo.es/andalucia/docu/p5sd7687.pdf>

„Professional Standards 2011” Council for Interior Design Accreditation

www.accredit-id.org

National Council for Interior Design Qualification

www.ncidq.org

UNESCO-UIA arhitektuurihariduse harta, UNESCO/UIA arhitektuurihariduse valideerimise komitee, parandatud trükk 2011.

www.uia-architectes.org

„UIA Accord on Recommended International Standards of Professionalism in Architectural Practice”, Union Internationale des Architectes, 3. trükk, 2006.

<http://www.uia-architectes.org>

Euroopa arhitektide nõukogu veebileht:

www.ace-cae.eu

„ARB Criteria for the Prescription of Qualifications” Architects Registration Board UK, kehtinud aastail 2011–2012.

www.arb.org.uk/importaint-arb-criteria

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta, viimane versioon 2011.

http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/policy_developments/legislation/index_en.htm

Euroopa Parlamendi ja nõukogu soovitus Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku loomise kohta elukestva õppe valdkonnas (aprill 2008).

http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/eqf_en.htm

„Interior Architects Crossing Borders”, ECIA, 2003.

www.ecia.net

„Interior Design: the State of the Art”, ümarlauakonverents Singapuris 24. juunil 2006. Rahvusvaheline sisearhitektide ja sisekujundajate ühendus (IFI), 2007.

www.ifeworld.org

„The Interior Design Profession’s Body of Knowledge and its Relationship to People’s Health Safety and Welfare”, 2010. a väljalase. Martin and Guerin, University of Minnesota.

http://www.idbok.org/PDFs/IDBOK_2010.pdf

„Att utbilda arkitekter” Sveriges Arkitekter, 2005.

www.arkitekt.se/s12703/f1604

IFLA/UNESCO maastikuarhitektuuriõppe harta lõppversioon, september 2012. Rahvusvaheline maastikuarhitektide ühendus IFLA Europe.

<http://europe.iflaonline.org>

„Shared ‘Dublin’ descriptors for the Bachelor’s, Master’s and Doctoral awards”, kvaliteedi ühisalgatuse mitteametlik tööühm, 2004.

<http://archive.ehea.info/getDocument?id=2117>

Bologna protsess Euroopa kõrgharidusruumis.

www.ehea.info ja http://ec.europa.eu/education/higher-education/bologna_en.htm

„Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area”, 3. trükk, 2009, kõrghariduse kvaliteedi tagamise Euroopa võrgustik (ENQA).

www.enqa.eu

Märkus. Lingid konkreetsete lehekülgede URL-idele võivad muutuda, siintoodud URL-e kontrolliti viimati 2013. a märtsis

Töörühma liikmed

Kees Spanjers (NL) – töörühma esimees, ECIA endine president, BNI Beroepsvereniging Nederlandse Interieurarchitecten endine president, IFI endine juhatuse liige, ECIA 2007. a harta töörühma esimees.

Joan Aragonés (S) – ECIA endine juhatuse liige, CGDI (Hispaania) ja CODIC (Barcelona) endine president, Kataloonia rahvusvahelise ülikooli alla kuuluva LAI disainikolledži professor. Sisekujundaja.

Prof. Frid Bühler (D) – Saksamaa arhitektuuri ja planeerimise õppekavade valideerimise organisatsiooni ASAP asutajaliige, UNESCO/UIA komisjoni arhitektuurihariduse harta endine liige, partner ettevõttes Bühler & Bühler Architects.

Marianne Daepf (CH) – tehnoloogia- ja innovatsioonikomisjoni (CTI) ekspert, tehnikakõrgkooli tunnustamiseks loodud valitsuskomisjoni endine liige.

Teresa Di Vito Curmini (IT) – haridusministeeriumi tehnilise disaini töörühma konsultant, haridusameti endine nõunik, AIPI (Associazione Italiana Progettisti in Architettura d'Interni) endine juhatuse liige, projektijuht AIPI koostumise „European Collaboration for a stronger profession” juures 2008. a maailma disainipealinnas Torinos.

Pernille Grønbech (DK) – Taani kultuuriministeeriumi laste- ja kultuurivõrgustiku sekretär, Taani disainerite ühenduse endine president.

Selma Harington (IR) – ACE (Euroopa arhitektide nõukogu) president, ECIA endine juhatuse liige, Iirimaa IDI disainiinstituudi endine president.

Ellen S. Klingenberg (NO) – KHiO (Oslo riikliku kunstiakadeemia) professor, IFI (rahvusvahelise sisearhitektide ühendus) endine juhatuse liige, NIL-i (Norra sisearhitektide ja mööblidisainerite organisatsioon) endine president.

Frazer MacDonald Hay (UK) – Singapuri Glasgow' kunstikooli direktor, SBID (Briti sisekujundajate selts) juhatuse liige ja haridusosakonna juhataja, Nottinghami Trenti ülikooli väliseksamineerija, hoonete taaskasutamise ja ringlussevõtu keskuse endine direktor, Edinburgh' Napier' ülikooli sisearhitektuuri bakalaureuseõppekavade juht.

Gennaro Postiglione (IT) – Politecnico di Milano sisearhitektuuri dotsent ja interjööride doktorinõukogu liige, Itaalias iga kahe aasta tagant toimuva IFW (Interior Forum World) konverentsi elluviija.

Per Reinholdt (SE) – ECIA endine juhatuse liige, SIR-i ja Rootsi sisearhitektuuriakadeemia endine president. Rootsis Växjö asuva Linnaeuse ülikooli õppejõud. Töötab enda arhitektuuri- ja disainibüroos.

Gerrit Schilder Jr. (NL) – ECIA endine juhatuse liige, BNI (Beroepsvereniging Nederlandse Interieurarchitecten) endine president, Rotterdami Willem de Kooningi akadeemia õppejõud, St. Joost Breda, Greenside Design Center Johannesburgis.

Kolofoon

Väljaande täistekst võeti vastu ECIA üldkogul 7. septembril 2013. aastal Hollandis Amsterdamis.

© 2013 Euroopa Sisearhitektide Nõukogu

Väljaande teksti võib vajalike viidetega kopeerida.

ISBN 978-90-812397-0-7

Tellimisinfo: www.ecia.net